

Feminističke teorije i pokreti

Syllabus sk. g. 2016/2017., zimski semestar

Naziv kolegija: Feminističke teorije i pokreti

Nositeljica kolegija i predavanja: prof. dr. sc. Branka Galić

Konzultacije: C-207, utorak 11-12h

Voditeljica seminara: doc. dr. sc. Ksenija Klasnić

ECTS–bodovi: 6

Jezik: Hrvatski

Trajanje: 1 semestar, zimski

Status: Izborni kolegij

Oblici nastave: Predavanja i seminari (2+2 sata tjedno, 30+30 semestralno)

Način provjere znanja: seminarski rad i usmeni ispit

Okvirni sadržaj predmeta: Sociokulturna objašnjenja temeljnih pojmova feminističkih diskursa, rodni razlika i spolne/rodne diskriminacije; analiza društvenih aspekata žena, reprodukcije, te kritike patrijarhata i feministička epistemologija; upoznavanje s pojedinim konkretnim tipovima feminističkih teorija i pokreta (sufražetski pokret, neofeminizmi i feminizmi 3. vala); odnos feminizama i medija; istraživanja i diskursi fenomena majčinstva, karijere i ženske emancipacije; analiza nasilja nad ženama unutar i izvan obitelji, trgovanja ženama, prostitucije i porno-industrije; aktualnost feminizma, kritike i perspektive.

Cilj kolegija (očekivane kompetencije): Kolegij omogućuje stjecanje teorijskih, komparativno-analitičkih i istraživačkih znanja u feminističkom sociološkom diskursu, uz primjenu socioloških kompetencija nužnih za prepoznavanje seksističkih dimenzija društva u kontekstu razvoja hrvatskog društva, ali i šire društvene zajednice Europske Unije te globalno. U kontekstu toga, upoznaje studentice i studente s temeljnim društvenim aspektima važnosti feminističkih diskursa i pokreta u društvu, sa sociokulturnim objašnjenjima rodni razlika i ključnim kategorijama patrijarhata; razvija povećanu osjetljivost na fenomene seksizma i rodno/spolne diskriminacije, te pruža analitička oruđa za osvještavanje, istraživanje i analiziranje implikacija seksizma u društvu; osnažuje aktivnije društvene uloge žena kao akterki i subjekata društvenih odnosa, interakcija i društvenih procesa.

Literatura:

A. Obvezna literatura (izbor od barem 3 knjige i 3 članka (ili 3 dijela knjige)):

- 1.) Bahovec, Eva (2011). Egzistencijalistički feminizam, U: Milojević, I., Markov, S. (ur.) **Uvod u rodne teorije**. Novi Sad: Mediterran Publishing. Str. 107-127.
- 2.) Blagojević, Marina i Lončarević, Katarina (2011). Postmoderni feminizam, U: Milojević, I., Markov, S. (ur.) **Uvod u rodne teorije**. Novi Sad: Mediterran Publishing. Str. 203-215.
- 3.) Brownmiller, Susan (1995.) **Protiv naše volje**. Zagreb: Zagorka.
- 4.) Buzov, Ivanka (2012). Prema ekofeminističkom društvu, ili o svijetu u kojem razlika ne stvara hijerarhiju i dominaciju, U: Drezgić, R., Duhaček, D. i Vasiljević, J. (ur.) **Ekofeminizam. Nova politička odgovornost**. Beograd: Institut za filozofiju i društvenu teoriju. Str. 62-83.
- 5.) Buzov, Ivanka (2007). Socijalna perspektiva ekofeminizma, **Socijalna ekologija**, 16(1):1-16.
- 6.) Castells, Manuel (2002). Kraj patrijarhalnosti: Društveni pokreti, obitelji i spolnost, poglavlje u: **Moć identiteta**. Zagreb: Golden marketing.
- 7.) Duhaček, Daša (2011). Klasični liberalni feminizam, U: Milojević, I., Markov, S. (ur.) **Uvod u rodne teorije**. Novi Sad: Mediterran Publishing. Str. 85-95.
- 8.) Galić, Branka (2014). Socio-Cultural Influences of Reproductive Technologies and Family Concepts in Contemporary Society, U: Adamović, M., Galić, B., Gvozdanović i sur. (ur.). **Young Women in Post-Yugoslav Societies: Research, Practice and Policy**. Zagreb : Institute for Social Research in Zagreb, Human Rights Centre, University of Sarajevo, Str. 213-234.
- 9.) Galić, Branka; Klasnić, Ksenija; Jurković Kuruc, Ivana. (2014). Društveni odnosi moći i ženska reproduktivna samodeterminacija: istraživanje stavova studentica Sveučilišta u Zagrebu. **Sociologija. Časopis za sociologiju, socijalnu psihologiju i socijalnu antropologiju**. 56 (2014) 4: 506-523.
- 10.) Galić, Branka (2012). Žene i reprodukcija u Hrvatskoj – ekofeministički diskurs, U: Drezgić, R., Duhaček, D. i Vasiljević, J. (ur.) **Ekofeminizam. Nova politička odgovornost**. Beograd: Institut za filozofiju i društvenu teoriju. Str.201-223.
- 11.) Galić, Branka i Klasnić, Ksenija (2012). Seksizam i socioekološke orijentacije u Republici Hrvatskoj, U: Drezgić, R., Duhaček, D. i Vasiljević, J. (ur.) **Ekofeminizam. Nova politička odgovornost**. Beograd: Institut za filozofiju i društvenu teoriju. Str. 172-201.
- 12.) Galić, Branka (1999). Ekofeminizam - novi identitet žene, **Socijalna ekologija**, Zagreb, 8(1-2): 41-55.
- 13.) Galić, Branka i Geiger, Marija (2007). Od logike dominacije prema etici brižnosti. Konceptualna utemeljenja ekofeminizma. **Socijalna ekologija**, 16(1):17-35.
- 14.) Geiger Marija (2006). **Kulturalni ekofeminizam. Simboličke i spiritualne veze žene i prirode**. Zagreb: Razvoj i okoliš.

- 15.) Galić, Branka (2011). Reprodukcijska i društvena kontrola: reproduktivni status žena u Hrvatskoj i stavovi prema njihovim reproduktivnim pravima, U: Radačić, Ivana i Vince Pallua, Jelka (Ur.) **Ljudska prava žena. Razvoj na međunarodnoj i nacionalnoj razini 30 godina nakon usvajanja Konvencije UN-a o uklanjanju svih oblika diskriminacije žena.** Zagreb: Institut društvenih znanosti Ivo Pilar. str. 297-317.
- 16.) Galić, Branka (2006). Stigma ili poštovanje? Reprodiktivni status žena u Hrvatskoj i šire, **Revija za sociologiju**, 37(3-4):149-164
- 17.) Geiger, Marija (2002). Feministička epistemologija. Kratak pregled feminističke kritike znanosti. **Revija za sociologiju**, 33(1-2):103-115.
- 18.) Haralambos, Michael, Holborn, Martin (2002). **Sociologija. Teme i perspektive.** Zagreb: Golden marketing, str. 126-196 (poglavlje 3: Spol i rod).
- 19.) Izgarjan, Aleksandra (2011). Multikulturni feminizam, U: Milojević, I., Markov, S. (ur.) **Uvod u rodne teorije.** Novi Sad: Mediterran Publishing. Str. 215-231.
- 20.) Janković, Vesna (2009). Cyberfeminizam između teorije i pokreta. Osvrt na Hrvatsku, **Socijalna ekologija**, 18(1):5-27.
- 21.) Karanfilović, Nataša (2011). Postkolonijalna teorija i globalni feminizam, U: Milojević, I., Markov, S. (ur.) **Uvod u rodne teorije.** Novi Sad: Mediterran Publishing. Str. 231-241.
- 22.) Katunarić, Vjeran (2009). **Ženski eros i civilizacija smrti.** Zagreb: Jesenski i Turk.
- 23.) Lončarević, Katarina (2011). Liberalni feminizam u 20. veku, U: Milojević, I., Markov, S. (ur.) **Uvod u rodne teorije.** Novi Sad: Mediterran Publishing. Str. 127-139.
- 24.) Maskalan, Ana (2015). **Budućnost žene: Filozofska rasprava o utopiji i feminizmu.** Zagreb: Plejada; Institut za društvena istraživanja.
- 25.) Matijević, Nikolina, Kapor Stanulović, Nila i Milojević, Ivana (2011). Psihoanalitički feminizam, U: Milojević, I., Markov, S. (ur.) **Uvod u rodne teorije.** Novi Sad: Mediterran Publishing. Str. 173-187.
- 26.) Milić, Anđelka (2011). Marksistički i socijalistički feminizam, U: Milojević, I., Markov, S. (ur.) **Uvod u rodne teorije.** Novi Sad: Mediterran Publishing. Str. 153-173.
- 27.) Milojević Ivana (2011). Tri talasa feminizma historijski i društveni kontekst, U: Milojević, I., Markov, S. (ur.) **Uvod u rodne teorije.** Novi Sad: Mediterran Publishing. Str. 27-39.
- 28.) Milojević, Ivana (2011). Feministička epistemologija i metodologija, U: Milojević, I., Markov, S. (ur.) **Uvod u rodne teorije.** Novi Sad: Mediterran Publishing. Str. 39-51.
- 29.) Milojević, Ivana (2011). Kiberfeminizam, U: Milojević, I., Markov, S. (ur.) **Uvod u rodne teorije.** Novi Sad: Mediterran Publishing. Str. 267-281.
- 30.) Pateman, Carol (1998). **Ženski nered. Demokracija, feminizam i politička teorija.** Zagreb: Ženska infoteka.
- 31.) Perović, Vanda (2011). Anarhistički feminizam U: Milojević, I., Markov, S. (ur.) **Uvod u rodne teorije.** Novi Sad: Mediterran Publishing. Str. 95-107.
- 32.) Phillips, A. (2001). **(O)rađanje demokracije.** Zagreb: Ženska infoteka

- 33.) Radačić, I. (2009). (ur.) **Žene i pravo: feminističke pravne teorije**. Zagreb: Centar za ženske studije.
- 34.) Radačić, I. (2014). **Seksualno nasilje. Mitovi, stereotipi i pravni sustav**. Zagreb. Tim press.
- 35.) Ritzer, G. (1997). (ur). Suvremena feministička teorija, u: **Suvremena sociologijska teorija**. Zagreb: NZ Globus, str. 297-343.
- 36.) Sekulić, Nada (2011). Francuski poststrukturalni feminizam, U: Milojević, I., Markov, S. (ur.) **Uvod u rodne teorije**. Novi Sad: Mediterran Publishing. Str. 187-203.
- 37.) Tong, Rosemarie (2012). Globalizing Feminist Bioethics of Care, U: Drezgić, R., Duhaček, D. i Vasiljević, J. (ur.) **Ekofeminizam. Nova politička odgovornost**. Beograd: Institut za filozofiju i društvenu teoriju. Str. 17-4.
- 38.) Zaharijević, Adriana (2011). Radikalni feminizam, U: Milojević, I., Markov, S. (ur.) **Uvod u rodne teorije**. Novi Sad: Mediterran Publishing. Str. 139-153.
- 39.) Wollstonecraft, M. (1999). **Obrana ženskih prava**. Zagreb: Ženska infoteka

B. Dopunska literatura:

- 1.) Christ, Carol P. (2006). Ecofeminism and Process Philosophy, **Feminist Theology**, Vol. 14(3): 289-31.
- 2.) Christ, Carol (2005). Does Feminism Need a Metaphysic? Toward a Feminist Process Paradigm, **Feminist Theology: The Journal of the Britain & Ireland School of Feminist Theology**, 13(3): 281-299.
- 3.) Clark, Beverly (1999). Theology and Theology: Mutually Exclusive or Creatively Interdependent? **Feminist Theology: The Journal of Britain & Ireland School of Feminist Theology**, 99(21): 21-39.
- 4.) Ettore, Elizabeth (2002). **Reproductive genetics, gender and the body**. London and New York: Routledge.
- 5.) Galić, Branka i Nikodem, Krunoslav, (2009). Neki aspekti diskriminacije žena pri zapošljavanju u Republici Hrvatskoj, U: Franičević, Vojmir i Puljiz, Vlado (ur.). **Rad u Hrvatskoj pred izazovima budućnosti**. Zagreb: Pravni fakultet Sveučilišta u Zagrebu.
- 6.) Galić, Branka i Nikodem, Krunoslav (2006). Ne/razlomljeni identiteti. Seksizam i religioznost u hrvatskom društvu. **Socijalna ekologija**, 15(1-2):81-103.
- 7.) Galić, Branka (2004) Seksistički diskurs rodnog identiteta, **Socijalna ekologija**, 13(3-4):305-325.
- 8.) Geiger, Marija (2002). Spiritualni aspekti ekofeminizma. **Socijalna ekologija**, 11(1-2):15-27.
- 9.) Glick, P. & Fiske, S. T. (1997) Hostile and Benevolent Sexism. *Psychology of Women Quarterly*, 21:119-135.

- 10.) Gotell Lise i Dutton Emily (2016): Sexual Violence in the 'Manosphere': Antifeminist Men's Rights Discourses on Rape. **International Journal for Crime, Justice and Social Democracy**, 5(2):65-80.
- 11.) Inglehart, Ronald (2003). **Rising Tide. Gender Equality and Cultural Change around the World**. Cambridge University Press.
- 12.) King, Ursula (2004). Chistianity and Feminism: Do they need each other? **International Journal for the Study of the Christian Church**, 4(3):194-206.
- 13.) Leinert-Novosel, Smiljana (1999). **Žena na pragu 21. stoljeća. Između majčinstva i profesije**. Zagreb: TOD.
- 14.) MacKinnon, Catherine A. (2007). **Women's Lives, Men's Laws**. Belknap Press.
- 15.) MacKinnon, Catherine A. (2007). **Are Women Human?: And Other International Dialogues**. Belknap Press.
- 16.) MacKinnon, Catherine A. (1989). **Towards a feminist theory of the state**. Cambridge, London: Harvard University Press.
- 17.) Mantin, Ruth (2004). Theaological Reflections on Embodiment, **Feminist Theology: The Journal of the Britain & Ireland School of Feminist Theology**, 12(2): 212-227.
- 18.) Mantin, Ruth (2001). Can Goddesses Travel with Nomads and Cyborgs? Feminist Theologies in a Postmodern Context, **Feminist Theology: The Journal of the Britain & Ireland School of Feminist Theology**, 26: 21-44.
- 19.) Marler, Joan (2006). The Myth of Universal Patriarchy: A Critical Response to Cynthia Eller's Myth of Matriarchal Prehistory, **Feminist Theology**, 14(2): 163-187.
- 20.) Masser, B. & Abrams, D. (1999) Contemporary Sexism. The Relationships Among Hostility, Benevolence, and Neosexism. **Psychology of Women Quarterly**, 21:103-118.
- 21.) Mies, Maria & Shiva, Vandana (1993). **Ecofeminism**. London, New Jersey: Zed Books.
- 22.) Milić, Anđelka (2011). Feministički talasi, orijentacije i pokreti u jugoslovenskom i srpskom društvu 20. veka, U: Milojević, I., Markov, S. (ur.) **Uvod u rodne teorije**. Novi Sad: Mediterran Publishing. Str. 51-65.
- 23.) Millett, Kate (1990). **Sexual Politics**. A Touchestone Book.
- 24.) Moller Okin, Susan, Cohen Joshua, Howard, Matthew, Nussbaum, C. Martha (Eds.) (1999). **Is Multiculturalism Bad for Women?** Princeton University Press.
- 25.) Nicholson, Linda (1997). **The Second Wave. A Reader in Feiminist Theory**. New York and London: Routledge.
- 26.) Prpić, Katarina, Šuljok, Adrijana, Petrović, Nikolina (2009). Gender differences in the research productivity of natural and social scientists, U: Prpić, Katarina, Oliviera, Luisa, Hemlin, Sven (ed.) **Women in science & technology**. Zabreb: Institute for Social Research, Sociology of Science and Technology Network of the European Sociological Association. Str. 109-139.
- 27.) Sen, Gita & Snow, C. Rachel (Eds.) (1994). **Power and Decision. The Social Control of Reproduction**. Boston: Harward University Press.

- 28.) Shanley, M. L. & Pateman, Carol (Eds.) (1991). **Feminist Interpretations and Political Theory**. Cambridge: Polity Press.
- 29.) Spahić-Šiljak Zilka (2012). **Propitivanje ženskih, feminističkih i muslimanskih identiteta. Postsocijalistički konteksti u Bosni i Hercegovini i na Kosovu**. Sarajevo: Centar za interdisciplinarnе postdiplomske studije, Univerzitet u Sarajevu.
- 30.) Spahić-Šiljak, Zilka i Anić, Rebeka Jadranka (2009). **I vjernice i građanke**. Sarajevo: CIPS Univerziteta.
- 31.) Todorović, Dragana (2011). Kvir teorija i feminizam, U: Milojević, I., Markov, S. (ur.) **Uvod u rodne teorije**. Novi Sad: Mediterran Publishing. Str. 241-255.
- 32.) Jacqui True (2012). **Political economy of violence against women**. New York: Oxford University Press.
- 33.) Tuana, Nancy (2004). Coming to Understand: Orgasm and the Epistemology of Ignorance. **Hypatia**, 19.1(2004): 194-232.
- 34.) Tuana, Nancy (1989). The Weaker Seed: The Sexist Bias of Reproductive Theory, U: Tuana, Nancy (Ed.) **Feminism & Science**. Bloomington and Indianapolis: Indiana University Press.
- 35.) Wittig, Monique (1997). One is not Born a Woman, U: Nicholson, Linda (Ed.) **The Second Wave. A Reader in Feminist Theory**. New York and London: Routledge.
- 36.) Walby, Sylvia (1990). **Theorising Patriarchy**. Oxford: Blackwell.
- 37.) Ženska infoteka (više autorica) (2006). Ekofeminizam. **Kruh i ruže**, Broj 30. Zagreb: Ženska infoteka.